

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM
VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT

PHẠM THỊ THANH HƯƠNG

**NGHIÊN CỨU PHÂN LOẠI CHI NHỤY THẬP
(STAUROGYNE Wall.) THUỘC HỌ Ô RÔ
(ACANTHACEAE Juss.) Ở VIỆT NAM**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

HÀ NỘI - 2018

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM
VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT

PHẠM THỊ THANH HƯƠNG

**NGHIÊN CỨU PHÂN LOẠI CHI NHỤY THẬP
(STAUROGYNE Wall.) THUỘC HỌ Ô RÔ
(ACANTHACEAE Juss.) Ở VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Thực vật học

Mã số: 8 42 01 11

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:
TS. ĐỖ VĂN HÀI

HÀ NỘI – 2018

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình hoàn thành luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ chân thành và quý báu của các thầy cô, anh chị và bạn bè đồng nghiệp tại cơ quan đang công tác.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy hướng dẫn khoa học là TS. Đỗ Văn Hải đã giúp đỡ, chỉ bảo tận tình trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cán bộ Phòng Thực vật học - Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, đã nhiệt tình giúp đỡ và những đóng góp quý báu đã giúp tôi hoàn thiện luận văn này. Nhân đây tôi cũng cảm ơn các bạn đồng nghiệp đã cung cấp ảnh, cũng như tài liệu. tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến những sự giúp đỡ quý báu đó.

Tôi xin gửi lời cảm ơn đặc biệt tới Đề tài được tài trợ bởi Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ Quốc gia (NAFOSTED) trong đề tài mã số 106.03-2017.301 đã hỗ trợ kinh phí và các trang thiết bị cho nghiên cứu này.

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn Ban lãnh đạo Phòng thực vật học, Ban lãnh đạo Viện, phụ trách đào tạo sau đại học, Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, các thầy cô giáo giảng dạy lớp cao học, đã tạo điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi hoàn thành khóa học.

Hà Nội, ngày 15 tháng 10 năm 2018
Học viên

Phạm Thị Thanh Hương

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu và kết quả nêu trong luận văn này là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Học viên

Phạm Thị Thanh Hương

MỤC LỤC

Trang

Lời cảm ơn	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các bảng	
Danh mục hình vẽ	
Danh mục ảnh	
Ký hiệu viết tắt các phòng tiêu bản	
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài luận văn.....	1
2. Mục đích của đề tài luận văn:.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài luận văn.....	2
4. Những điểm mới của luận văn	3
5. Bố cục của luận văn.....	3
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Tình hình nghiên cứu chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) trên thế giới.	4
1.2. Tình hình nghiên cứu chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) và họ Ô rô (<i>Acanthaceae</i>) ở Việt Nam và các vùng lân cận Việt Nam.....	13
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	17
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	17
2.2. Nội dung nghiên cứu	17
2.3. Phương pháp nghiên cứu	18
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	20
3.1. Đặc điểm hình thái chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) ở Việt Nam.....	20
3.1.1. Hình thái thân	20
3.1.2. Lá	20
3.1.3. Cụm hoa.....	21

3.1.4. Lá bắc và lá bắc con	22
3.1.6. Hoa	24
3.1.7. Quả	24
3.2. Lựa chọn hệ thống phân loại chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) ở Việt Nam	24
3.3. Khóa định loại các phân họ, tông, phân tông, các chi thuộc họ Acanthaceae ở Việt Nam	26
3.3.1. Khóa định loại các phân họ, tông và phân tông họ Acanthaceae.....	26
3.3.2. Khóa định loại các chi thuộc phân họ Nelsonioideae ở Việt Nam	27
3.4. Khóa định loại đến loài, mô tả các taxon thuộc chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) Ở Việt Nam	27
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	57
CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	58
TÀI LIỆU THAM KHẢO	59
BẢNG TRA CỨU TÊN KHOA HỌC	
BẢNG TRA CỨU TÊN VIỆT NAM	
PHỤ LỤC	
Phụ lục 1: Ảnh màu các đặc điểm hình thái và loài của chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) ở Việt Nam	
Phụ lục 2: Bản đồ phân bố các loài thuộc chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) ở Việt Nam	

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 3.1. Hệ thống phân loại chi Nhụy thập (<i>Staurogyne</i> Wall.) ở Việt Nam theo hệ thống của R. W. Scotland & K. Vollesen (2000)	26

DANH MỤC HÌNH VẼ

- Hình 3.1: Hình thái lá một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.2: Hình thái cụm hoa một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.3: Hình thái lá bắc và lá bắc con một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.4: Hình thái đài một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.5: Hình thái tràng một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.6: Hình thái nhị một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.7: Hình dạng bộ nhụy một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.8: Hình thái quả và hạt một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
 Hình 3.9: *Staurogyne spathulata* (Blume) Koord.
 Hình 3.10: *Staurogyne neesii* (Vidal) Merr.
 Hình 3.11: *Staurogyne brevicaulis* Benoist
 Hình 3.12: *Staurogyne lanceolata* (Blume) Kuntze
 Hình 3.13: *Staurogyne subcordata* Benoist
 Hình 3.14: *Staurogyne brachystachya* Benoist
 Hình 3.15: *Staurogyne scandens* Benoist
 Hình 3.16: *Staurogyne chapaensis* Benoist
 Hình 3.17: *Staurogyne sesamoides* (Hand.-Mazz.) Burtt
 Hình 3.18: *Staurogyne petelotii* Benoist
 Hình 3.19: *Staurogyne hypoleuca* Benoist
 Hình 3.20: *Staurogyne simonsii* (T. Anders.) Kuntze
 Hình 3.21: *Staurogyne vicina* Benoist
 Hình 3.22: *Staurogyne major* Benoist
 Hình 3.23: *Staurogyne balansae* Benoist
 Hình 3.24: *Staurogyne merguensis* (T. Anders.) Kuntze
 Hình 3.25: *Staurogyne tenera* Benoist
 Hình 3.26: *Staurogyne debilis* (T. Anders.) C. B. Clarke
 Hình 3.27: *Staurogyne stenophylla* Merr. & Chun

DANH MỤC ẢNH

- Ảnh 3.1: Hình thái thân của chi Nhụy thập (*Staurogyne*) ở Việt Nam
- Ảnh 3.2: Hình thái lá một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.3: Hình thái cụm hoa một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.4: Hình thái lá bắc và lá bắc con một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.5: Hình thái đài một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.6: Hình thái tràng một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.7: Hình thái nhị một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.8: Hình dạng bộ nhụy một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.9: Hình thái quả và hạt một số loài chi Nhụy thập ở Việt Nam
- Ảnh 3.10: *Staurogyne spathulata* (Blume) Koord.
- Ảnh 3.11: *Staurogyne brevicaulis* Benoist
- Ảnh 3.12: *Staurogyne malaccensis* C. B. Clarke
- Ảnh 3.13: *Staurogyne lanceolata* (Blume) Kuntze
- Ảnh 3.14: *Staurogyne thyrsodes* (Nees) Kuntze
- Ảnh 3.15: *Staurogyne subcordata* Benoist
- Ảnh 3.16: *Staurogyne brachystachya* Benoist
- Ảnh 3.17: *Staurogyne scandens* Benoist
- Ảnh 3.18: *Staurogyne chapaensis* Benoist
- Ảnh 3.19: *Staurogyne sesamoides* (Hand.-Mazz.) Burt
- Ảnh 3.20: *Staurogyne petelotii* Benoist
- Ảnh 3.21: *Staurogyne hypoleuca* Benoist
- Ảnh 3.22: *Staurogyne simonsii* (T. Anders.) Kuntze
- Ảnh 3.23: *Staurogyne vicina* Benoist
- Ảnh 3.24: *Staurogyne major* Benoist
- Ảnh 3.25: *Staurogyne balansae* Benoist
- Ảnh 3.26: *Staurogyne merguensis* (T. Anders.) Kuntze
- Ảnh 3.27: *Staurogyne bella* Bremek.
- Ảnh 3.28: *Staurogyne tenera* Benoist

Ảnh 3.29: *Staurogyne debilis* (T. Anders.) C. B. Clarke

Ảnh 3.30: *Staurogyne amoena* Benoist

Ảnh 3.31: Ảnh mẫu chuẩn 1

Ảnh 3.32: Ảnh mẫu chuẩn 2

Ảnh 3.33: Ảnh mẫu chuẩn 3

Ảnh 3.34: Ảnh mẫu chuẩn 4

Ảnh 3.35: Ảnh mẫu chuẩn 5

Ảnh 3.36: Ảnh mẫu chuẩn 6